

A HADTÁPBIZTOSÍTÁS ELMÉLETE

Az ellátódandár komendánszolgálatáról

S. Nagy József alezredes

Az MN központhadtáp állományában 1983. évben rendszerbe lépett ellátódandár működésével kapcsolatosan eddig megjelent tanulmányok* elsősorban annak rendeltetését, lehetőségeit, alkalmazásának, vezetésének kérdéseit, illetve az első kísérleti gyakorlat tapasztalatait tartalmazzák, azaz az ellátódandár szervezetének, működésének, jellemzésének átfogó komplex kérdéseit ismertetik.

Az ellátódandár működésének alapját képező több résztevékenység még kimunkálásra váró feladatot képez. Ezek sorából emeltem ki a dandár komendánszolgálatának megszervezésével kapcsolatos kérdéseket, mint a dandár működésének valamennyi mozzanatában kiemelt jelentőségű tevékenységet. A tanulmány kidolgozásához az 1982. őszén végrehajtott – a Központhadtáp előretolt lépcső (KHEL) állományába tartozó – ellátódandár-gyakorlat tapasztalatait vettem alapul, ebből eredően a tanulmányban felvetett kérdések elsősorban a központhadtáp tagozatra vonatkoznak. A gyakorlat belyezet-beállítására, mozzanataira és oktatási kérdéseire lehetővé tették, hogy az ellátódandár telepítéséhez, működéséhez szükséges körletet, eredeti nagyságban, valóságban megismerjék a gyakorló törzsek. Jól érzékelhető volt, hogy egy 300-400 km²-es nagyságú terület hány lakott települést foglalhat magában; a térképen rögzített úthálózat használata, igénybevétele a valóságban milyen körülmények között tervező-szervező munkát igényel, a domborzat, a növényzet, a terepviszonyok konkrét megismerése során, milyen különbségek adódhatnak a térkép és a valóság között.

A fenti tényezőket, valamint a dandár állományába tartozó szervezetek számát, azok személyi állományát, gépjárműtechnikai eszközeik mennyiségét, a tárolt készletek nagyságrendjét, a dandár által kiszállítandó, a hadsereg által felvételezendő, az előljáró tagozatból érkező anyagi eszközök átadás-átvételével járó feladatokat figyelembe véve, jól érzékelhető az a nagyvolumenű forgalom, amely a dandár körletén belül bonyolódik.

Jól tükröződött ez a végrehajtott gyakorlaton is. Bebizonyosodott, hogy a körleten belül és a körlethez csatlakozó úthálózaton, területeken végbemenő hatalmas méretű gépjárműmozgás szervezethez csak úgy biztosítható, ha alaposan átgondolt, jól megszervezett, feszes komendánszolgálatot hozunk létre. Ez az

* Elekes János ezredes és Galambos János alezredes: Az ellátódandár rendeltetése, lehetőségei. (HTP. bizt. 1982. 4. szám, 46. o.) Csabai György szds.: A KHEL ellátódandár első gyakorlatának fontosabb tapasztalatai. (HTP. bizt. 1982. 4. szám, 64. o.)

egyik legfontosabb feltétele annak, hogy a dandár képcs legyen az alaprendeltetéséből credő feladatok időbeni és szervezett végrehajtására.

E gyakorlaton szerzett konkrét benyomások során merült fel annak szükségessége, hogy az ellátódandár tevékenységének sikerét biztosító tényezők közül, a komendánsszolgálat megszervezésének fontosságára az érintett állomány figyelve a korábbiaknál fokozottabb mértékben ráirányuljon, illetve annak főbb kérdései külön tanulmányban kimunkálásra kerüljenek.

A komendánsszolgálat feladatai, erői és eszközei

Az ellátódandár napi ellátási feladatainak teljesítése több ezer gépjármű mozgását teszi szükségessé. Ez, és még számos más tényező kölcsönöz nagy jelentőséget a komendánsszolgálat feladatai feszes megszervezésének és ellátásának. A központhadtáp clőretolt lépcső állományába tartozó más hadtáp magasabbegységek, mint az egészségügyi dandárok, a közúti és vasúti dandár körletében és tevékenységében lényegesen kisebb volumenű forgalom bonyolítódik, akár egy napot, akár egy település időszakát vesszük alapul.

Az ellátódandárnál létrehozott komendánsszolgálat célja a dandár települési körletében és az ahhoz csatlakozó területeken, utakon a dandár egységei, alcgységei, a vételezésre, vagy anyagátadásra érkezett szállítóegységek tervszerű, szervezett és rejtett mozgásának folyamatos biztosítása.

A komendánsszolgálat alapvető feladatai a következőkben foglalhatók össze:

- a forgalom szabályozása a dandár körletén belül és a körlethez csatlakozó utakon;
- a szállítóegységek és -alcgységek tervszerű mozgásának ellenőrzése;
- a rend fenntartása a dandár, azon belül az egyes zászlóaljok körletében és az álcázási rendszabályok betartásának ellenőrzése;
- a dandár körletében tartózkodó, egységüktől lemaradt katonák és technikai eszközök összegyűjtése és egységükhöz történő irányítása;
- a diverzáns-felderítő csoportok, ügynökök elleni harc folytatása;
- a körleten belül található helyi lakosság mozgására megállapított rendszabályok betartásának biztosítása.

a) A forgalomszabályozás a komendánsszolgálat leglényegesebb alapvető eleme. A forgalomszabályozás rendszerén keresztül valósul meg a dandár alaprendeltetéséből credő rendkívül nagy mozgással járó szállítási feladatok végrehajtásának belső szervezottsége. A dandár körletéből kiinduló szállító oszlopok besorolási pontokra történő mozgatása, majd a megindulási ponton való tervszerinti áthaladásának biztosítása, illetve a közúti komendáns dandár által üzemeltetett fő gépkocsi utakra (haránt utakra) történő szervezett kijutás, a dandár által szervezett forgalomszabályozás rendszerén keresztül valósul meg.

A dandár bekötő útja és az FGU csatlakozásától már az előljáró biztosítja a forgalom szabályozását.

A dandárhoz érkező szállító oszlopokra ugyanaz vonatkozik fordított sorrendben. Az FGU-ról, vagy haránt útról történt lelépéstől számítva, a dandár forgalomszabályozásának rendszerén keresztül jutnak el a várakozási körletbe, onnan a rakodás körletbe, majd a gyülekezési körletbe, végül a megindulási ponton át ismét az FGU-ra, vagy a haránt útra.

A forgalomszabályozást az ellátó dandárnál általában hármas tagozódásnak megfelelően kell szervezni. Dandár szintű, zászlóalj vagy helyőrségi szintű és alegység, vagy raktár szintű forgalomszabályozásról beszélhetünk.

A dandár törzs hatáskörébe tartozik az FGU (HU) és a dandár körlete között levő bekötőutak forgalmának megszervezése, a dandár körletéhez tartozó kirakó állomásokhoz vezető utak és a kijelölt várakozási, gyülekezési körletek bekötő útjainak forgalomszabályozása. A dandár utak és a zászlóalj bekötő útjainak csatlakozásánál a dandár szintű forgalomszabályozás elemei működnek.

A zászlóalj vagy helyőrség szintű forgalomszabályozást a dandár utaktól a zászlóalj körletébe vezető bekötő utakra, illetve a zászlóalj körletében, a helyőrségen belül kijelölt utakra a zászlóaljparancsnok, vagy a kijelölt helyőrségparancsnok szervezi a rendelkezésre álló komendáns crökkel, eszközökkel.

A helyőrségen belül települt különböző raktárak, raktárrészlegek, alegységek parancsnokai saját körleteik forgalomszabályozásáért felelősek.

b) Az ellátódandár által végrehajtandó szállítási feladatok ütemezését, részletes megtervezését a dandár törzse készíti el. A szállító zászlóaljak és más alegységek mozgása csak a törzs által elkészített terv alapján történhet. A terv időadatainak betartása a körletben tartózkodó valamennyi katonai szervezetre kötelező. A komendáns szolgálat egyik lényeges feladata, hogy ellenőrizze a különböző szállító oszlopok mozgását, biztosítsa, hogy a tervben rögzített időpontokban csak a kijelölt szállító alegységek vegyék igénybe a dandár útjait. Ugyancsak a komendánsszolgálat szervei ellenőrzik, hogy a dandár körletében elhelyezett, települt szervezetek, a dandár útjain haladó oszlopok, illetve a gyülekezési, várakozási körletekben levő szállító egységek a forgalom zavartalanságát biztosító rendszabályokat betartsák.

c) A dandár körletében a rend fenntartása állandó jellegű feladat. A komendánsszolgálat megakadályozza a személyi állomány és a technikai eszközök torlódását az útcsomópontokban, felügyel a tűzbiztonsági rendszabályok betartására, a gépjárművek fényszóróinak kikapcsolására. Megakadályozza a szervezetlen mozgásokat, ellenőrzi az egyesével, vagy csoportosan közlekedő katonák okmányait, korlátozza a személyi állomány érintkezését a polgári lakossággal, elősegíti a titoktartás szabályainak betartását. Ellenőrzi és megszüntet minden olyan jelenséget, amely a dandár alegységeire vonatkozó álcázási rendszabályokat sérti.

d) A komendánsszolgálat fontos feladata, hogy a körletben, az utakon talált olyan katonákat és technikai eszközöket, amelyek saját egységeiktől lemaradtak, összegyűjtse. E célra a dandár körletében gyűjtőhelyet kell kijelölni, ahonnan az állományt a dandárparancsnok utasításainak megfelelően útba kell indítani eredeti egységeikhez.

e) Valamennyi katonai szervezetnek, úgy az ellátó dandárnak is egyaránt kötelessége a diverzáns-felderítő csoportok és ügynökök elleni tevékenység folytatása. Ennek rendszabályait a harcbiztosítási tervben rögzíteni kell és dandár, valamint alegység szinten egyaránt meg kell szervezni, ki kell jelölni helyőrségenként az e célra igénybe vehető erőket, eszközöket és fel kell készíteni feladataik ellátására.

f) A dandár települési körlete több lakott települést foglalhat magában, következésképpen a körleten belül több tízezer polgári lakossal is számolni kell.

Már a körlet felderítése, szemrevételezése időszakában fel kell mérni a lakosság sűrűségét, helyzetét, viszonyát saját csapatainkhoz. Tájékozódni a közigazgatás helyzetéről, az átvonuló csapatok parancsnokságai által már korábban foganatosított intézkedésekről. Szabályozni kell a polgári lakosság mozgását, ki kell jelölni azon útvonalakat, melyeket használhatják, meg kell jelölni azon körleteket, amelyeket nem közelíthetnek meg. A dandár és zászlóalj utakon a polgári lakosság mozgását nem lehet engedélyezni, úgyszintén nem mozoghatnak a raktárak, alegységek körleteiben sem.

A komendánszolgálat részére kiadandó intézkedésben rögzíteni kell az ezzel kapcsolatos rendszabályokat. A komendánszolgálat feladatainak kibontását követően célszerű megvizsgálni, hogy azok végrehajtására milyen erők, eszközök állnak rendelkezésre az ellátó dandárnál.

Az erők, eszközök számbavételénél le kell rögzíteni, hogy a komendánszolgálat ellátásába bevonható állomány nagysága nem állandó. Változik annak függvényében, hogy milyen komendáns feladatokat kell az adott körletben megoldani.

A feladatok végrehajtását alapvetően a szervezetszerű komendáns alegységek és a parancsnok elhatározásának megfelelően a bevonásra kerülő nem szervezetszerű állomány végezheti.

Mint szervezetszerű erők, eszközök a következő alegységek állnak rendelkezésre:

- a kiszolgáló zászlóalj komendáns százada;
- a gépkocsi szállító zászlóaljak komendáns szakaszai;
- az űz. száll. zászlóaljak komendáns szakaszai;
- a rakodó és szállítmánykísérő zászlóalj komendáns raja és forgalomszabályozó raja;
- a htp. technikai jav. üzem komendáns szakasza;
- a tábori élelmezési üzem komendáns szakasza;
- a tábori gjmű. jav. műhely komendáns szakasza;
- és a különböző raktárak állományába szervezett komendáns rajok.

Mint nem szervezetszerű állomány bevonható a különböző őralegységektől és a dandár valamennyi egységétől, alegységétől, a raktáraktól a parancsnok elhatározásának megfelelő erő és eszköz.

A végrehajtott gyakorlaton azt tapasztaltuk, hogy a komendáns szolgálatra háruló feladatok végzésére kizárólag csak a szervezetszerű alegységekkel számoltak, s a gyakorlat végén olyan következtetések születtek, hogy a rendszeresített állomány nem elegendő, sőt felvetődött, hogy újabb erőket kell szervezni e feladatok végzésére. Csak a rendszeresített komendáns alegységekre támaszkodni nem elégséges, természetes, hogy be kell vonni más erőket, eszközöket is. Sőt a szervezetszerű komendáns alegységek állományában is vannak olyan speciális, szakalegységek, (pl. világító rajok stb.), amelyek nem vehetők igénybe más feladat elvégzésére.

A komendánszolgálat által végrehajtandó feladatok a harcbiztosítási tervben kerülnek kimunkálásra, megvalósításukra a dandár törzs intézkedik.

A komendánsszolgálat megszervezését meghatározó főbb tényezők

A komendánsszolgálat megszervezésének általános, az elvonuló szárazföldi csapatok valamennyi szervezetére, törzseire vonatkozó alapvető követelményeit, a Tábori Törzsszolgálati Utasítás I. rész vonatkozó pontjai** határozzák meg.

Az Utasítás előírásai értelmében a komendánsszolgálat megszervezése a törzsmunka egyik lényeges elemét képezi, amelynek alapja a parancsnok elhatározása és az előljáró törzs intézkedése. Az utasítás egyértelműen rögzíti a komendánsszolgálat megszervezésének célját, fő feladatait, a különböző tevékenységi körletekben, **menetvonalakon**, elhelyezési útszakaszok létrehozását, a komendánsszolgálat rendszabályait rögzítő terv és intézkedések kidolgozását.

A Tábori Törzsszolgálati Utasítás alapvetően a komendánsszolgálat megszervezésének általános, valamennyi törzsrre vonatkozó rendszabályait tárgyalja. A különböző fegyvernemi, illetve szakszolgálatokhoz tartozó csapatok törzsei ezen rendszabályokat alkotó módon, saját szervezeteik speciális rendeltetésének, feladatainak megfelelően kell, hogy alkalmazzák.

Ennek figyelembevételével kell az ellátódandár települési, elhelyezési körletben, illetve működési területén, a dandár rendeltetéséből eredő feladatok sajátosságainak megfelelően a komendánsszolgálatot megszervezni.

Az ellátódandár komendáns szolgálatának megszervezését a következő tényezők határozhatják meg:

- a dandár alkalmazására hozott elhatározás;
- a dandár tevékenységének jellege;
- a dandár állománya, készleteinek nagysága;
- a dandár részére megszabott feladatok volumene, jellege;
- a meghatározott települési körlet jellege, úthálózata.

a) A dandár alkalmazása az előljáró elhatározásának függvényében, több változatban történhet. A fegyveres küzdelem első napjaiban az ellátó dandár csak részeivel vesz részt az elvonuló szárazföldi csapatok anyagi biztosításában, attól függően, hogy alárendeltjei mikor érik el készenlétüket az alkalmazásra. Ebben az esetben a dandár alárendelt egységei, a kijelölt körletben összpontosulnak, elhelyezkednek, illetve a készenlétüket elért egységek folyamatosan kapcsolódnak be a biztosítási feladatok végzésébe.

E változatban a komendánsszolgálat erőit és eszközeit úgy kell csoportosítani, elosztani, felkészíteni, hogy egy részük a már települt, illetve a konkrét ellátási feladatot végző egységek tevékenységének, mozgásának szervezettségét biztosítsa, másik része pedig a körletbe beérkező egységek fogadását, bevezetését és mozgásuk szabályozását végezze.

A komendánsszolgálat fő erőifejtése ebben az esetben a már működő szervezetekre kell, hogy irányuljon.

Az ellátódandár alkalmazásának alapváltozata, amikor a dandár egésze funkcionál, egy körletben települve végzi az anyagi biztosítás feladatait. A dandár komendánsszolgálatát a körlet egészére, nagy kiterjedésű területre kell megszervezni, úgy, hogy biztosítva legyen egyidejűleg a körlet belső forgalmának és a csatlakozó úthálózat, valamint a települési körlethez csatlakozó várakozási,

** Tábori Törzsszolgálati Utasítás I. rész 61—66. pontok.

gyülekezési körletek forgalmának szabályozottsága. Az ellátódandár körletében, vagy azon kívül üzemelő kirakó állomások működése feltételeinek biztosítását is figyelembe kell venni a komendánsszolgálat megszervezésénél.

Az előljáró elhatározásának függvényében az ellátódandár két irányban megosztva is alkalmazásra kerülhet. Ebben az esetben a dandár főerői, illetve erőinek, eszközeinek egy része külön-külön, egymástól jelentős távolságra tevékenykednek. A komendánsszolgálat erőinek, eszközeinek megosztását úgy kell elvégezni, hogy az arányban legyen a dandár csoportosításainak nagyságrendjével, bevonva a komendánsszolgálat ellátásába a nem szervezetszerű erőket, eszközöket is.

b) Az ellátódandár tevékenységének jellege szintén meghatározó tényezője a komendánsszolgálat megszervezésének. Sajátos feladatok jelentkeznek az előrevonás időszakában, amikor a dandár alárendeltjeinek begyülekeztetése képezi a fő feladatot. Ebben az időszakban a dandár körletének felderítésére, a beérkező egységek szervezett fogadására, a részükre kijelölt területekre történő bevezetésre és általában a körlet elfoglalása, szervezetségének biztosítására kell a komendánsszolgálatot felkészíteni.

A begyülekezés után a komendánsszolgálatot a településben levő dandár tevékenységének megfelelően kell megszervezni az előző pontban foglalt sajátosságok figyelembevételével.

Áttelepülés esetén a körlet elhagyásának és az új körletbe történő beérkezés szervezetségének biztosítására kell a fő figyelmet fordítani. Áttelepülés alatt az előljáró által szervezett közúti komendánsrendszer biztosítja a forgalom szabályozottságát.

c) A dandár állománya és készleteinek nagysága a hadművelet folyamán változhat. Erők, eszközök kikülönítése más seregest hadművelti alárendeltségébe került magasabbegység ellátása céljából, csökkenti a dandár állományát. Ugyanez fordítva is fennállhat, ha a saját seregest állományába került más nemzetiségű magasabbegységek ellátása céljából a front hadtáperőiből, -eszközéből kerül az ellátódandár állományába néhány hadtápegység, -alegység.

A komendánsszolgálat hálózatát is ezek figyelembevételével kell kialakítani. A dandár készleteinek nagysága, azok elhelyezésének szorúsága, vagy körleten belüli tárolása is növelheti, vagy csökkentheti a komendánsszolgálat feladatait, illetve a bevonásra kerülő létszámot.

d) A komendánsszolgálat megszervezésére jelentős hatást gyakorol a dandár részére megszabott ellátási feladatok volumene, jellege. A KHEL ellátódandár egy településben, egyidejűleg végrehajthat a hadsereg részére történő anyagki szállítást mintegy 3000–6000 tonna mennyiségben, kiadhat a hadseregtől, más alakulatoktól vételezésre érkező szállító egységek, alegységek részére további 2000–3000 tonna anyagot, fogadja és átveszi a hátszögből gépkocsi szállító eszközökön, vagy vasúton érkező 3000–4000 tonna anyagot, saját szállító eszközeivel vételezhet a központbaktáp hátszögből levő raktáraiból, vagy a határ mentén létesített kirakó tároló körzetekből további néhány ezer tonna különböző összetételű anyagi eszközt. Az ilyen volumenű anyagforgalom lebonyolítása elképzelhetetlen jól átgondolt és feszesen megszervezett komendánsszolgálat nélkül. A dandár különböző rendeltetésű egységeinek, alegységeinek állományából jelentős erőt kell elvonni a komendánsszolgálat megbízható hálózatának kiépítése

céljából. A szervezetszerű komendáns és forgalomszabályozó alegységek minimális mértékben sem biztosítják a hatalmas méretű komendáns feladatok végrehajtását.

c) A dandár részére kijelölt települési körlet jellege sok vonatkozásban meghatározza a komendánsszolgálat megszervezését, A saját területen történő település, vagy az ellenségtől elfoglalt területen kijelölt települési körletben való működés feltételcinek biztosítása más-más követelményeket támaszt a harcbiztosítással, azon belül a komendánsszolgálat megszervezésével szemben. Az utóbbi esetben a komendánsszolgálat hálózata elemeinek felkészítését, összetételét annak figyelembevételével kell meghatározni, hogy az ellenség visszamaradt csoportjai állandó veszélyt jelentenek egyrészt a forgalomszabályozást végző állományra, másrészt a különböző hadtápegységek állományára, szállítmányokra is.

Ugyancsak fontos tényezőt jelent a körleten belül levő lakott települések száma, az adott körzet népsűrűsége, a lakosság érzülete, viszonya saját csapatainkhoz, a körletben található ipari, mezőgazdasági üzemek, objektumok, a körlet úthálózata, a fő gépkocsiutaktól, illetve a harántutaktól való távolsága, a domborzat, növényzet, talaj- és időjárási viszonyok. Ezek mind olyan tényezők, amelyek komoly mértékben befolyásolják az ellátódandár egész állományának tevékenységét, egyidejűleg a komendánsszolgálat felépítését, a bevonandó erők, eszközök mennyiségét, feladatainak jellegét.

A felsoroltak közül kiemelném a körlet úthálózata, a domborzat, talaj és az időjárási viszonyok közötti összefüggéseket. A végrehajtott ellátódandár gyakorlat tapasztalatai azt igazolják, hogy a fentiek alapvető jelentőséggel bírnak mind a komendánsszolgálat megszervezését, mind az egész dandár tevékenységét illetően. A KHEL ellátódandár szállító zászlóaljainak gépjármű állománya nagy teherbírású, pótkocsit vontató, közúti tchergépkocsikból tevődik össze. Ezek mozgása kizárólag csak utakon lehetséges. Az utakról letérni csak minimális mértékben tudnak. Ha a talaj agyagos, az időjárás kedvezőtlen, esős, az utakról a nehézkes mozgású pótkocsis szerelvények képtelenek letérni. Éppen ez húzza alá a körlet jó úthálózatának jelentőségét, ugyanis utak szükségesek az esetek többségében a raktárak, szállító alegységek gépjárműveinek elhelyezéséhez, telepítéséhez, emellett biztosítani kell az egyes zászlóaljak körletén belül is olyan utakat, amelyek a zászlóalj és a vele együtt települő raktár(-ak) gépjárműveinek körleten belüli átmenő forgalmára szolgálnak, amelyeket a települt, elhelyezésben levő alegységek gépjárművei nem foglalnak le.

A domborzat hatása sem hagyható figyelmen kívül. Sík terepen, ha a talaj és az időjárási viszonyok lehetővé teszik, mód van arra, hogy az utakról a gépjárművek pótkocsikkal együtt, különböző távolságokra letérjenek, így az utak szabaddá tehetők a forgalom számára. Hegyes terepen viszont mindez lényegesen korlátozottabb mértékben képzelhető el, az utak terheltebbek lesznek, s a komendánsszolgálatra komoly feladatot ró a forgalom zavartalanságának biztosítása.

A komendánsszolgálat megszervezését befolyásoló tényezők közül, a végrehajtott gyakorlat tapasztalatai alapján a fent leírtakat célszerű szem előtt tartani, természetesen ezeken kívül még más tényezők hatásaival is számolni kell, a felsoroltak azonban egyértelműen meghatározzák az ellátódandár szolgálatával szembeni követelményeket.

A komendánsszolgálat megszervezése

Az ellátó dandár komendánsszolgálatának megszervezése, a dandár harcbiztosítása megszervezésének részét képezi. Magában foglalja:

- a komendánsszolgálat céljának és feladatainak meghatározását;
- a végrehajtáshoz szükséges erők és eszközök kijelölését;
- a komendánsszolgálat feladatainak megszabását a dandár állományába tartozó egységek (helyőrségek) és a komendáns alegységek részére;
- a komendánsszolgálatra kijelölt alegységek felkészítését feladataik ellátására;
- a komendánsszolgálat híradásának megszervezését;
- adatok begyűjtését a települési körletről és a dandár útjainak állapotáról, a körleten belüli mozgások végrehajtásáról, az álcázási rendszabályok betartásáról;
- a komendánsszolgálatra vonatkozó intézkedések végrehajtásának ellenőrzését.

A komendánsszolgálatot a kapott feladat, az előjáró törzs intézkedése és a dandárparancsnok elhatározása, utasításai alapján kell megszervezni.

A komendánsszolgálat alapvető szervezője a dandárparancsnok. A kapott feladatból, a konkrét helyzetből és az előjáró törzs intézkedéséből kiindulva a dandár törzs részére meghatározza: a komendánsszolgálat célját és feladatait; azon utakat, amelyeken a dandár erővel és eszközeivel kell a komendánsszolgálatot megoldani; azon terepszakaszokat, útszakaszokat, amelyekre különös figyelmet kell fordítani; az álcázás azon rendszabályait, amelyeket a dandár körletében elhelyezett és vételezésre érkező csapatoknak be kell tartaniuk; a komendánsszolgálat ellátásába bevonható erőket és eszközöket; a készenlét időpontját.

A komendánsszolgálat megszervezéséért közvetlenül a dandár törzsfőnök felelős. A törzsfőnök a parancsnok utasításai és az előjáró törzs intézkedése alapján konkretizálja a komendánsszolgálat feladatait, meghatározza a kijelölt menetvonalakon és körletekben a komendánsszolgálat elemeinek helyét, kijelöli a körletek (helyőrségek) és a menetvonalak komendánsait, megszabja a részükre a feladatokat és alárendeltségükbe utalja a szükséges erőket, eszközöket, kiadja az alárendeltek részére a komendánsszolgálatra vonatkozó intézkedését és megszervezi a komendánsszolgálat vezetését.

A törzsfőnök a komendánsszolgálatra vonatkozó intézkedést a biztosításra és vezetésre vonatkozó intézkedésekkel egy időben adja ki. Dandár szinten írásban adják ki az intézkedést, az alárendelt zászlóaljknál, raktáraknál (helyőrségenként) szóban kerül kiadásra.

A törzsfőnök részére a hadművelleti osztály készíti elő a komendánsszolgálat megszervezéséhez szükséges adatokat. Ez a hadművelleti osztály részére állandó jellegű feladatot képez, ezért egy hadművelleti tisztet kell kijelölni, aki a törzsfőnök részére kidolgozza a komendánsszolgálat megszervezéséhez szükséges javaslatokat, elkészíti a számvetéseket, terveket és intézkedéseket. Kézben tartja, vezeti a dandár komendánsszolgálatát, figyelemmel kíséri a megszabott feladatok végrehajtását, ellenőrzi a foganatosított rendszabályok betartását és elkészíti a komendánsszolgálattal kapcsolatos jelentéseket.

A törzs és a körlet, illetve a menetvonal komendánsok, az őrsök és az ellenőrző-átengedő pont parancsnokok közötti folyamatos összeköttetés biztosítására vezetékes híradást, URH-rádiókat, valamint mozgó és jelző eszközöket kell alkalmazni.

Mivel a komendánsszolgálat rendszabályai a harcbiztosítás részét képezik, célszerű a harcbiztosítás tervében kimunkálni, ebben az esetben a komendánsszolgálatra külön terv nem készül.